

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 03 lipca 2013 roku wydanym w sprawie o sygnaturze akt II Ns 1692/12 Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi stwierdził, że spadek po L. M., synu R. i G. zmarłym 2 kwietnia 2012 roku w Ł., ostatnio stale zamieszkałym w Ł. na podstawie ustawy nabyli z dobrodziejstwem inwentarza: siostra R. D. z domu M. (córka R. i G.) i wnuk brata A. S. (syn M. i R.) po 1/2 (jednej drugiej części) każde z nich.

(postanowienie k. 88)

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł pełnomocnik wnioskodawczyni, zaskarżając je w całości. Postanowieniu zarzucono:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

a. art. 11 ust. 1 p.p.m. poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na ocenie zdolności prawnej A. S. na podstawie prawa polskiego w sytuacji, gdy zdolność ta oraz jej konsekwencje w zakresie prawa rodzinnego winny być oceniane z punktu widzenia prawa niemieckiego;

b. art. 58 § 1 k.c. poprzez stwierdzenie nieważności oświadczenia o odrzuceniu spadku przez A. S., które zostało złożone przed notariuszem w Niemczech w sytuacji, gdy czynność ta spełniała wymogi prawa właściwego dla oceny jej skutków, tj. prawa niemieckiego oraz winna prowadzić do wykluczenia A. S. z kręgu spadkobierców po zmarłym L. M.;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na treść zaskarżonego postanowienia, a mianowicie art. 1106³ k.p.c. poprzez przyjęcie, iż dla skuteczności odrzucenia przez A. S. spadku konieczne było uzyskanie zezwolenia sądu rodzinnego w sytuacji występowania braku polskiej jurysdykcji co do spraw ze stosunków między rodzicami a dziećmi, czego konsekwencją było uznanie, iż odrzucenie spadku przez A. S. nie nastąpiło, wskutek czego nabył on spadek po L. M..

W następstwie tak sformułowanych zarzutów autor apelacji wniósł o zmianę postanowienia i stwierdzenie, że spadek po L. M. na podstawie ustawy nabyła z dobrodziejstwem inwentarza siostra R. D. w całości, ewentualnie o uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

(apelacja k. 102-104)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna i skutkowałą zmianą zaskarżonego postanowienia.

W pierwszej kolejności podkreślenia wymaga fakt, iż Sąd Okręgowy podziela poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, a w konsekwencji przyjmuje za swoje. Znajdują bowiem one potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, ocenionym prawidłowo pod względem reguł logiki oraz zasad doświadczenia życiowego.

Przechodząc do analizy zarzutów apelacyjnych stwierdzić należy, iż Sąd meriti w zaskarżonym postanowieniu nieprawidłowo ustalił krąg spadkobierców nabywających spadek po L. M. na podstawie ustawy. W tym kontekście kluczowe znaczenie miało natomiast błędne przyjęcie, iż złożenie w dniu 18 września 2012 roku w imieniu A. S. oświadczenia o odrzuceniu spadku przed notariuszem w Niemczech przez przedstawicieli ustawowych małoletniego, tj. M. S. oraz R. S. było bezskuteczne.

Zgodnie z art. 1106³ k.p.c., do polskiej jurysdykcji krajowej należą sprawy z zakresu stosunków między rodzicami a dziećmi, jeżeli dziecko, którego sprawa dotyczy, ma miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej lub jeżeli wnioskodawca i dziecko, którego sprawa dotyczy, są obywatelami polskimi.

Tymczasem jak wynika z poczynionych ustaleń faktycznych, A. S. posiada jedynie obywatelstwo niemieckie, a nadto nie przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Jednocześnie nie może budzić wątpliwości fakt, iż przez sprawy z zakresu stosunków między rodzicami a dziećmi rozumieć należy wszelkie postępowania uregulowane w art. 579-584 k.p.c., a więc również sprawy o zezwolenie na dokonanie przez rodziców czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka lub na wyrażenie przez rodziców zgody na dokonanie takiej czynności przez dziecko.

W świetle powyższych rozważań stwierdzić należy, iż Sąd meriti nieprawidłowo ustalił, iż dla oceny skuteczności oświadczenia o odrzuceniu spadku złożonego przez rodziców A. S. właściwe jest prawo polskie. Stanowisko to oparte zostało jedynie na treści art. 64 ust. 2 ustawy - prawo prywatne międzynarodowe, zgodnie z którym w razie braku wyboru prawa w sprawie spadkowej właściwe jest prawo ojczyste spadkodawcy z chwili jego śmierci. Jednakże - jak słusznie wskazuje skarżący - przepis ten nie może być nadinterpretowany, w konsekwencji prowadząc do podważenia bezwzględnie obowiązujących regulacji dotyczących prawa rodzinnego. Raz jeszcze podkreślenia wymaga fakt, iż w sprawie dotyczącej odrzucenia spadku przez dziecko posiadające obywatelstwo innego państwa oraz miejsce zamieszkania i miejsce zwykłego pobytu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej brak jest polskiej jurysdykcji krajowej.

Natomiast powołane w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2005 roku (IV CK 20/05, opubl. OSNC 2006/6/106) zapadło na tle odmiennego stanu faktycznego i prawnego. Po pierwsze, małoletni który był uczestnikiem postępowania posiadał obywatelstwo polskie. Po drugie, w chwili wydawania w/w rozstrzygnięcia nie obowiązywał analizowany powyżej art. 1106³ k.p.c. Przepis ten został bowiem dodany ustawą z dnia 5 grudnia 2008 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustawy.

Za zasadne Sąd Okręgowy uznał również twierdzenie zawarte w końcowej części uzasadnienia apelacji, iż skoro do oceny zdolności prawnej A. S. właściwe jest prawo niemieckie (z mocy art. 11 ust. 1 p.p.m.), to tym bardziej uregulowania prawa rodzinnego określające konsekwencje braku pełnej zdolności prawnej małoletniego również powinny być oceniane według prawa ojczystego.

Z uwagi na fakt, iż notariusz niemiecki przed którym złożone zostało przedmiotowe oświadczenie o odrzuceniu spadku jest organem zaufania publicznego państwa będącego członkiem Unii Europejskiej, Sąd Okręgowy zaniechał ustaleń dotyczących obowiązującego prawa niemieckiego w analizowanym zakresie uznając, iż dla skuteczności w/w oświadczenia nie było wymagane zezwolenie Sądu niemieckiego.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie i stwierdził, że spadek po L. M., synu R. i G. zmarłym 2 kwietnia 2012 roku w Ł., ostatnio stale zamieszkałym w Ł. na podstawie ustawy nabyła z dobrodziejstwem inwentarza siostra R. D. z domu M. (córka R. i G.) w całości.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z ogólną zasadą rządzącą postępowaniem nieprocesowym a wyrażoną w art. 520 § 1 k.p.c., ustalając że każdy uczestnik ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o powołane przepisy, postanowiono jak w sentencji.